

Toimenpideoite TPA 66/2018 vp

Hanna Halmeenpää vihr ym.

Toimenpideoite juomapakkausten panttijärjestelmän laajentamisesta

Eduskunnalle

Roskaamisen vähentämisen, kierrätyksen ja ympäristöystävällisyyden tärkeys sekä kansalaisille että yrityksille on kasvussa. Yksi tehokas keino materiaalien kierrätyksen tehostamiseen ja roskaamisen vähentämiseen on panttijärjestelmän laajentaminen.

Juomapakkausten panttijärjestelmillä on pitkät perinteet Suomessa, ja ne toimivat erinomaisesti. Järjestelmä on materiaalien kierrätyksen kannalta tehokas tapa kerätä laadukasta materiaalia jatkothyödynnettäväksi. Panttijärjestelmät ovat myös hyvin käytettyjä ja arvostettuja — niiden kautta palautettavien juomapakkausten kierrätysasteet ovat hyvin korkeat, 80 %:n ja 100 %:n välillä.

Tällä hetkellä panttijärjestelmä kattaa kuitenkin vain osan juomien pakkauksista. Panttijärjestelmä kytkeytyy valmisteveron kautta pakkauksen sisältöön eikä itse pakkaukseen. Tämä ei takaa järjestelmän parasta tehokkuutta ympäristönäkökulmasta. Vaikka pantittomien pakkausten osuus Suomessa käytetyistä juomapakkauksista on vähäinen, niiden vaikutus juomapakkauksista aiheutuvaan roskaantumiseen on mahdollisesti merkittävä.

Suomessa toimii useita juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjiä, mutta Palpa on näistä selvästi suurin. Tällä hetkellä Palpan piirissä ovat pullot, joiden sisältö on juomapakkausveron alainen. Tämä kattaa Tullitariffin ryhmään 22 kuuluvat veden, limonadin, mallasjuomien sekä kaikkien alkoholia sisältävien juomien pakkaukset. Sen sijaan esimerkiksi täys- ja tiivistemehut eivät kuulu tähän ryhmään, eikä niiden tuottaja siten voi liittyä panttijärjestelmän piiriin.

Panttijärjestelmän laajentamisen mahdollisuuksia on selvitetty. Ympäristöministeriö julkaisi vuonna 2014 raportin juomapakkausten panttillisten palautusjärjestelmien toimivuudesta ja kehittämistarpeista. Raportin mukaan hedelmä- ja kasvismehujen lasi- ja muovipullot ovat selvityksen perusteella potentiaalisimmat järjestelmään liitettävät uudet pakkaukset. Panttijärjestelmän laajentaminen voisi lisätä etenkin PET-muovin kierrätystä.

Selvityksessä suositellaan, että panttijärjestelmän laajentamista tarkastellaan siinä vaiheessa, kun tuottajavastuujärjestelmän toiminnasta on saatu kokemuksia. Syksyllä 2018 julkaistussa Suomen ensimmäisessä muovitiekartassa suositetaan myös panttijärjestelmän laajentamisen tarpeen ja mahdollisuuksien arvioimista.

Toimenpidealoite TPA 66/2018 vp

Valtioneuvostossa onkin menossa Yhdyskuntajätteen kierrätyksellä vauhtia kiertotalouteen — JÄTEKIVA -hanke, joka arvioi nykyisen pakkausten tuottajavastuujärjestelmän toimivuutta ja kehittämistä panttijärjestelmän laajentaminen mukaan lukien. Palpa itse selvittää parhaillaan palautusjärjestelmän laajentamista muovisiin, lasisiin ja alumiinisiin tiiviste- ja täysmehupakkauksiin. Asiaa valmistellaan parhaillaan viranomaisten kanssa.

Selvitysten pohjalta on nyt aika ryhtyä toimenpiteisiin panttijärjestelmän laajentamiseksi aluksi tiiviste- ja täysmehujen pakkauksiin ja myöhemmin mahdollisesti myös muihin juoma- ja elintarvikepakkauksiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin juomapakkausten panttijärjestelmän laajentamiseksi.

Helsingissä 12.12.2018

Hanna Halmeenpää vihr
Krista Mikkonen vihr